

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение
высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ

Проректор
по образовательной деятельности КФУ
Проф. Таюрский Д.А.

"__" _____ 20__ г.

Программа дисциплины

Литература родственных народов Б1.В.ДВ.7

Направление подготовки: 44.03.05 - Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)

Профиль подготовки: Родной (татарский) язык и литература и иностранный язык (турецкий)

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: очное

Язык обучения: русский

Автор(ы):

Мингазова Л.И. , Шафигуллина Рушания Фаилевна

Рецензент(ы):

Сайфулина Флера Сагитовна

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Сайфулина Ф. С.

Протокол заседания кафедры No ____ от "____" _____ 201__ г

Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая):

Протокол заседания УМК No ____ от "____" _____ 201__ г

Регистрационный No

Казань
2018

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) профессор, д.н. (доцент) Мингазова Л.И. кафедра татарской литературы Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая ,
Lyailya.Mingazova@kpfu.ru ; Шафигуллина Рушания Фаилевна

1. Цели освоения дисциплины

- изучение теоретических основ;
- приобретение практических умений и навыков анализа произведений родственных народов;
- воспитание понимания роли, места и значения литературы в системе национальной культуры;

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б1.В.ДВ.7 Дисциплины (модули)" основной образовательной программы 44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки) и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 4 курсе, 8 семестр.

Б.3. Профессиональный цикл. Базовая часть

Б.3.1. Модуль "Литература родственных народов"

Б.3. 1. Литература родственных народов

Требования к освоению содержания данного курса предполагают наличие компетенций, сформированных у обучающихся в результате освоения дисциплин ООП подготовки бакалавра по данному направлению: "Татарское устное народное творчество", "Древняя литература". Освоение дисциплины "История татарской литературы" является необходимой основой для последующего изучения дисциплины. Дисциплин вариативной части профессионального цикла. Дисциплина изучается во II семестре.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ПКЛ-1. (профессиональные компетенции)	Способен реализовать учебные программы базовых и элективных курсов в различных образовательных учреждениях.
ПКЛ-2. (профессиональные компетенции)	Готов применять современные методики и технологии, в т.ч. и информационные для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса на определенной ступени конкретного образовательного учреждения.
ПКЛ-3. (профессиональные компетенции)	Способен применять современные методы диагностирования достижений обучающихся и воспитанников, осуществлять педагогическое сопровождение процессов социализации и профессионального самоопределения обучающихся, подготовки их к сознательному выбору профессии.
ПКЛ-4. (профессиональные компетенции)	Способен использовать возможности образовательной среды, в том числе информационной, для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса.

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

задачи дисциплины и ее связь с другими науками;

- характеристику социально-политических предпосылок каждого этапа развития родственных литератур;
- теоретические основы предмета.

2. должен уметь:

- в сравнительно-сопоставительном плане анализировать идеи и проблемы произведений;
- определять значение деятельности и вклад просветителей в литературный процесс своего времени;
- определять ценность каждого этапа, его место и роль, а также вклад классиков в историю развития литератур

3. должен владеть:

- филологического подхода к литературно-художественному материалу в его историческом развитии;
- определения функционирования художественных приемов в произведениях поэзии, драматургии и прозы, различных их жанров.

4. должен демонстрировать способность и готовность:

- способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории и истории основной изучаемой литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста, представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии (ПК-1);
- владение базовыми навыками сбора и анализа литературных фактов с использованием традиционных методов и современных информационных технологий (ПК-2);
- способен применять современные методы диагностирования достижений обучающихся и воспитанников, осуществлять педагогическое сопровождение процессов социализации и профессионального самоопределения обучающихся, подготовки их к сознательному выбору профессии (ПК-3);
- способен использовать возможности образовательной среды, в том числе информационной, для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса (ПК-4).

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 2 зачетных(ые) единиц(ы) 72 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины зачет в 8 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. ТӨРКИ ӘДӘБИ ДӨНЬЯ. КЕРЕШ.	8		1	4	0	
2.	Тема 2. БАШКОРТ ӘДӘБИЯТЫ	8		0	4	0	
3.	Тема 3. ТӨРЕК ӘДӘБИЯТЫ	8		2	4	0	
4.	Тема 4. ҮЗБӘК ӘДӘБИЯТЫ КАРАКАЛПАК ӘДӘБИЯТЫ	8		1	4	0	
5.	Тема 5. КЫРГЫЗ ӘДӘБИЯТЫ	8		2	4	0	
6.	Тема 6. КАЗАКЪ ӘДӘБИЯТЫ	8		1	2	0	
8.	Тема 8. ТӨРЕКМӘН ӘДӘБИЯТЫ	8		1	4	0	
9.	Тема 9. ЧУВАШ ӘДӘБИЯТЫ	8		0	2	0	
10.	Тема 10. ӘЗӘРБАЙҖАН ӘДӘБИЯТЫ	8		2	2	0	
11.	Тема 11. КАВКАЗ ТӨРКИЛӘРЕ ӘДӘБИЯТЫ (БАЛКАР, КАРАЧАЙ, НОГАЙ ӘДӘБИЯТЛАРЫ)	8		0	0	0	
12.	Тема 12. АЛТАЙ ҺӘМ СЕБЕР ТӨРКИЛӘРЕНЕҢ ӘДӘБИ ДӨНЬЯСЫ (ТУВА, ХАКАС, АЛТАЙ, ЯКУТ ӘДӘБИЯТЛАРЫ)	8		0	0	0	
4.2 Содержание дисциплины							
Тема 1. ТӨРКИ ӘДӘБИ ДӨНЬЯ. КЕРЕШ.							
лекционное занятие (1 часа(ов)):				0	0	0	Зачет

Тугандың халыклар әдәбияты курсының максатлары һәм бурычлары. Матур әдәбият мегаллиме эзерләү эшендә, системасында әлеге курсның урыны һәм әһәмияте. Милли әдәбиятларның үсеш этапларын билгеләү. Классификацияләүнең төрле юллары (территориаль, региональ, һәм этнолингвистик принциплар буенча). Төрки әдәбиятларның үсеш процессы үзенчәлеге. Төрки мәдәният дөнъясының милли яктан күпкырлы булуы. Уртақ тарих белән берләшкән егерме алты төрки милләт. Төрки әдәбиятлар үсешендә рус әдәбияты, фәлсәфәсе һәм эстетик фикер.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Милли әдәбиятларның үсеш этапларын билгеләү. Классификацияләүнең төрле юллары (территориаль, региональ, һәм этнолингвистик принциплар буенча). Төрки әдәбиятларның үсеш процессы үзенчәлеге. Төрки мәдәният дөнъясының милли яктан күпкырлы булуы. Уртақ тарих белән берләшкән егерме алты төрки милләт. Төрки әдәбиятлар үсешендә рус әдәбияты, фәлсәфәсе һәм эстетик фикер.

Тема 2. БАШКОРТ ӘДӘБИЯТЫ

практическое занятие (4 часа(ов)):

Башкорт әдәбиятының төп чыганақлары: мифология, фольклор, борынгы төрки кавемнәр әдәбияты. Башкорт халқының халык авыз ижаты. Башкортстанның халык шагыйре - Салават Юлаев. Тормыш юлы, ижаты. Татар зыялылары белән элементә. Мостай Кәрим, Н.Нәжми, З.Бишева һ.б. ижаты. Башкортстанның халык шагыйре, драматург, Мостай Кәрим. Биографик белешмә. М.Кәримнең шигъри кыйбласын тәшкил итүче үзәк темалар. "Үзем турында үзем" автобиографик очеркы. Автобиографик характердагы "Безнең өйнең яме", "Өч туган", "Озын-озын балачак" повестьлары. Эдипнең драматургия өлкәсендәге эшчәнлеге. "Туй дәвам итә", "Кыз урлау", "Айгөл иле", "Ай тотылган төндә" драмалары. Шагыйрь, драматург Әгнам Атнабаевның тормыш һәм ижат юлы. Поэзиясенә халыкчанлыгы, тәэсир итү көче. Ә.Атнабаевның фәлсәфи лирикасы. Г.Хәйәм робагыйларын тәржемә итүе.

Тема 3. ТӨРЕК ӘДӘБИЯТЫ

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Төрөк фольклоры. Күпкырлы жанрлар системасы. Героик дастаннар, легендар жырлар. Иске госманлы әдәбият. Төрөк телендәге әдәбиятның барлыкка килүе һәм үсеш алуы. Ашик-пашаның "Гариб-намә" әсәре. И.Әмре поэзиясе. Дини мәснәви жанрының формалашуы. С.Чәләбинең "Мәүләде Нәби" поэмасы.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Р.Гунтекинның "Кызгану", "Чалы кошы" әсәрләренә анализ. "Чалы кошы"ын татар әдәбияты белән чагыштырып өйрәнү.

Тема 4. ҮЗБӘК ӘДӘБИЯТЫ КАРАКАЛПАК ӘДӘБИЯТЫ

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Үзбәк халык авыз ижатының жанр ягыннан күптөрле булуы. Дастан жанры традицияләре ("Гер-оглы", "Алпамыш", "Юсуф һәм Ахмед", "Айсылу һәм Көнбатыр", "Таһир һәм Зөһрә"). XIX гасырның икенче яртысы - XX йөз башы әдәбияты. Мәгърифәтчелек, жәдитчелек хәрәкәте. Әлеге хәрәкәтнең антифеодал характеры. Мәгърифәтче шагыйрьләр Мукуми, Фуркат, Завки, Аваз Отар ижатларында чагылыш тапкан социаль тигезсезлек мәсьәләсе, наданлыкка карата тәнкыйть, азатлыкка омтылыш. 1920-1930 нчы еллар әдәбиятының идея-тема һәм жанрлар ягыннан үзенчәлеге. Фитрат һәм Чулпан поэзиясе, социалистик революция идеяларына каршы чыгу. Хәзерге заман үзбәк әдәбияты. М.Мөхмүдов, П.Кадыров ижатлары. Каракалпак халқының фольклоры. Халык авыз ижатының иң гүзәл әсәрләренә берсе - "Кырык-кыз" дастаны. Дастанда урын алган сугышчы хатын-кыз образлары. Каракалпак әдәбиятына нигез салучы Көнхужа. Аның әсәрләрендә чагылыш тапкан халык язмышы. Каракалпакстанның халык язучысы И.Юсупов ижаты. Эдип әсәрләренә хас фольклор һәм шәрык әдәбияты традицияләренә синтезы.

практическое занятие (4 часа(ов)):

П.Кадыровның "Алмаз билбау", "Азатлык" әсәрләрендә замандаш образы. Әсәрдә күтәрелгән төп идея-проблемалар.

Тема 5. КЫРГЫЗ ӘДӘБИЯТЫ

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Халык авыз ижатының бай традицияләре. "Манас" - кыргыз халқының легендар эпосы. Батырлыкка дан жырлаучы, туган жиргә мөхәббәт белән сугарылган монументаль әсәр. 1920-1930 нчы еллар әдәбияты. Акынар әдәби мөктәбенә кыргыз әдәбияты үсешенә көчле тәэсире. А.Токамбаев, Т.Садыкбеков, М.Токабаев, К. Маликов ижатлары. Соңгы дистә еллар әдәбияты. Проза жанрларының активлашуы, тизләтелгән үсеш кичерүе (Т.Садыкбеков, Н.Байтимеров, М.Абдукаримов). Халык тормышын чагылдыручы реалистик характердагы әсәрләрнең күпләп ижат ителүе. Дөнъяга танылган эдип Чыңгыз Айтматов ижаты.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Чынгыз Айтматов ижатына күзөтү. "Жәмилә", "Хуш, Гөлсары", "Бер көн - бер гөмер" әсәрләре. Аларның дөнъякүләм танылуы. "Беренче мөгаллим" әсәренә бәя.

Тема 6. КАЗАКЪ ӘДӘБИЯТЫ

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Казакъ фольклоры. Халык шагыйрьләре- акыннар ижатында эпик жанрларның үсеш алуы. (Казтуган, Асан-кайгы, Шалкиз-жырау, Бухар-жырау). Мәгърифәтчелек реализмына нигез салучы танылган казакъ шагыйре Абай Кунанбаев. Абай традицияләре. 1920-1930 нчы еллар казакъ әдәбияты. С.Сәйфуллин, И.Жансагуров, М. Ауэзов ижатлары.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Бүгәнгә көн казакъ прозаикларының әсәрләре тупланган татар телендәгә "Дала гөлләре" исемле жыентыгына күзөтү. Әсәрләргә анализ (М.Магун, У.Сарсенбаев, К.Найманбаев, А.Чынбатыров, Т.Абдиков, С.Нарымбатов, Т.Нурмагамбетов һ.б. ижатлары).

Тема 8. ТӨРЕКМӘН ӘДӘБИЯТЫ

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Төрөкмәннәрнең халык авыз ижаты. Зур күләмле эпик әсәрләрнең, дастаннарның ижат ителүе ("Угыз-намә", "Китабы дәдәм Коркод", "Көроглы"). XX йөз башындагы эпик һәм лиро-драматик әдәбият. Киң колачлы, эпик әсәрләр осталары Б.Кербабаев ("Хәлиткеч адым"), Б. Сейтаков "Ир туганнар", Т.Джумагельдиев "Жир барысын да хәтерли". Фәлсәфи рухта, символик образлар ярдәмендә әсәрләр ижат итүче әдипләр төркеме - И.Нуриев ("Реквием"), А.Агабаев ("Шәрык бие"), Х. Кулиев ("Төрөклек суы")

практическое занятие (4 часа(ов)):

XX йөз башы төрөкмән поэзиясендә халык каһарманнары, батырлар образы. Ата Салих ижаты.

Тема 9. ЧУВАШ ӘДӘБИЯТЫ

практическое занятие (2 часа(ов)):

Константин Иванов. Балачагы, тормышы. Тәржемәләре, әдәби әсәрләре. Әкият, балладалары. "Нарспи" поэмасы. Сюжеты, геройларының әдәби эшләнеше. Ижатына татар әдипләренең тәэсире. Язмышында һәм ижатында Г.Тукай белән уртақ яклар булу. "Нарспи" поэмасы һәм М.Гафуриның "Татар хатыны", Ф.Әмирханның "Татар кызы", Б.Йолдызның "Бәдрәна" новелласы һ.б. төрки әдипләрнең әсәрләре белән чагыштырма анализ..

Тема 10. ӘЗӘРБАЙҖАН ӘДӘБИЯТЫ

лекционное занятие (2 часа(ов)):

ӘзәрбайҖан халкының фольклоры. Зур әһәмияткә ия булган эпик әсәрләр, дастаннар", "Китабы дәдәм Коркуд", "Гер-оглы", "Ашуг-Гариб", "Шаһ Исмаил", "Гурбани", "Аббас-Гөлгез", гачаг Наби, гачаг Керем турында героик-тарихи жырлар. ӘзәрбайҖан ашуглары поэзиясенә әдәби мәктәбе, классик һәм бүгәнгә заман. ӘзәрбайҖан телендә язма әдәбиятның барлыкка килүе. ӘзәрбайҖан әдәбиятында Шәрык Ренессансы традицияләре. IX- XII гасырларда Тәбриз, Гянжә, Шәмаха, Бакы шәһәрләрендә формалашкан данлыклы мәдәни мәктәпләр. Фарсы телендә ижат итүче әзәрбайҖан шагыйрьләре, шәрык әдәбияты классиклары, Низами, Хагани, Физули, Катран Тәбризи, Мәһсәти.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Мәгърифәтчелек реализмы. Күренекле әзәрбайҖан мәгърифәтчеләре А.Бакиханов, М.Ш.Вазех, М.Ф.Ахундов ижатлары. С.Ахмедовның "Аран", "Жир үлчәме" әсәрләрендә халыкның тарихи үткәне һәм бүгәнгә көн авыл темасы.

Тема 11. КАВКАЗ ТӨРКИЛӘРЕ ӘДӘБИЯТЫ (БАЛКАР, КАРАЧАЙ, НОГАЙ ӘДӘБИЯТЛАРЫ)

Тема 12. АЛТАЙ ҺӘМ СЕБЕР ТӨРКИЛӘРЕНЕҢ ӘДӘБИ ДӨНЬЯСЫ (ТУВА, ХАКАС, АЛТАЙ, ЯКУТ ӘДӘБИЯТЛАРЫ)

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1.	Тема 1. ТӨРКИ ӘДӘБИ ДӨНЬЯ. КЕРЕШ.	8		Конспектирование литературоведческих и критических работ	4	Контрольные вопросы
2.	Тема 2. БАШКОРТ ӘДӘБИЯТЫ	8		Конспектирование литературоведческих и критических работ Чтение и анализ литературных текстов	4	Контрольные вопросы
3.	Тема 3. ТӨРЕК ӘДӘБИЯТЫ	8		Чтение и анализ литературных текстов	2	Контрольные вопросы
4.	Тема 4. ҮЗБӘК ӘДӘБИЯТЫ КАРАКАЛПАК ӘДӘБИЯТЫ	8		Чтение и анализ литературных текстов	2	Контрольные вопросы
5.	Тема 5. КЫРГЫЗ ӘДӘБИЯТЫ	8		Чтение и анализ литературных текстов	2	Контрольные вопросы
6.	Тема 6. КАЗАКЪ ӘДӘБИЯТЫ	8		Чтение и анализ литературных текстов	2	Контрольные вопросы
8.	Тема 8. ТӨРЕКМӘН ӘДӘБИЯТЫ	8		Чтение и анализ литературных текстов	4	Контрольные вопросы
9.	Тема 9. ЧУВАШ ӘДӘБИЯТЫ	8		Чтение и анализ литературных текстов	2	Контрольные вопросы
10.	Тема 10. ӘЗӘРБАЙҖАН ӘДӘБИЯТЫ	8		Чтение и анализ литературных текстов	4	Контрольные вопросы
11.	Тема 11. КАВКАЗ ТӨРКИЛӘРЕ ӘДӘБИЯТЫ (БАЛКАР, КАРАЧАЙ, НОГАЙ ӘДӘБИЯТЛАРЫ)	8		Чтение и анализ литературных текстов Контрольные вопросы	2	Контрольные вопросы
12.	Тема 12. АЛТАЙ НӘМ СЕБЕР ТӨРКИЛӘРЕНЕҢ ӘДӘБИ ДӨНЬЯСЫ (ТУВА, ХАКАС, АЛТАЙ, ЯКУТ ӘДӘБИЯТЛАРЫ)	8		Контрольные вопросы	4	Контрольные вопросы

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
	Итого				32	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

лекции, практические занятия, самостоятельная работа студентов, курсовая работа (определяется по выбору обучающегося)

- технология проблемного обучения;
- интернет-технологии;

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. ТӨРКИ ЭДЭБИ ДӨНЬЯ. КЕРЕШ.

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Төрки әдәби дөнья. Аның тарихи һәм географик чикләрен билгеләү. Кыскача күзәтү. Төрки халыкларның борынгы тарихларына бәйле легендалар, мифлар һәм хәбәрләр. "Угыз-намә", "Шәжәрәи-төрөк" китапларының тарихи-мәдәни роле.

Тема 2. БАШКОРТ ЭДЭБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

М.Кәримнең ижат үзенчәлекләре. "Озын-озын балачак" әсәре.

Тема 3. ТӨРЕК ЭДЭБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Яңа заман төрек әдәбиятында модернизм юнәлеше. О.Памук ижаты. О.Памукның "Минем исемем-Кызыл" романы. Эдипнең стиль үзенчәлеге, фольклор, шәрык һәм Ауropa әдәбиятлары традицияләренәң синтезы.

Тема 4. ҮЗБӘК ЭДЭБИЯТЫ КАРАКАЛПАК ЭДЭБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Үзбәк әдәбиятының үсеш юлы. Кыскача күзәтү. Күренекле авторлар

Тема 5. КЫРГЫЗ ЭДЭБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Хәзерге көн кыргыз әдәбияты. Чыңгыз Айтматов ижаты. Төрки әдәбиятлар гаиләсендә татар әдәбиятының роле һәм урыны. Тарихи, мәдәни һәм әдәби багланышлар мәсьәләсе.

Тема 6. КАЗАКЪ ЭДЭБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Хәзерге казакъ әдәбияты. Олжас Сөләйманов поэзиясе Төрки әдәбиятлар үсешендә Шәрык әдәбиятының, ислам культурасының роле. Төрки әдипләр тарафыннан Ренессанс традицияләрен дөвам иттерүе. Төрки әдәбиятларда Шәрык поэзиясе мотивлары

Тема 8. ТӨРЕКМӘН ЭДЭБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Төрөкмән әдәбияты тарихы, төп этаплары. Төрөкмән әдәбиятының төрки әдәбиятлар гаиләсендәге урыны.

Тема 9. ЧУВАШ ЭДЭБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

М.Юхманының "Көнгыш - үлемсезлек кошы" повестенда тарихи шәхесләренәң чагылышы. Константин Иванов ижаты. "Нарспи" поэмасында күтөрелгән төп идея-фикер, сурәтләнгән геройларга характеристика

Тема 10. ЭЗЭРБАЙЖАН ЭДЭБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Эзэрбайжан эдэбияты үсешенең тарихи этаплары. Кыскача күзөтү. Күренекле эдип - шагыйрьләр.

Тема 11. КАВКАЗ ТӨРКИЛӘРЕ ЭДЭБИЯТЫ (БАЛКАР, КАРАЧАЙ, НОГАЙ ЭДЭБИЯТЛАРЫ)

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

КАВКАЗ ТӨРКИЛӘРЕ ЭДЭБИЯТЫ (БАЛКАР, КАРАЧАЙ, НОГАЙ ЭДЭБИЯТЛАРЫ)

Тема 12. АЛТАЙ ҺӘМ СЕБЕР ТӨРКИЛӘРЕНЕҢ ЭДЭБИ ДӨНЬЯСЫ (ТУВА, ХАКАС, АЛТАЙ, ЯКУТ ЭДЭБИЯТЛАРЫ)

Контрольные вопросы, примерные вопросы:

АЛТАЙ ҺӘМ СЕБЕР ТӨРКИЛӘРЕНЕҢ ЭДЭБИ ДӨНЬЯСЫ (ТУВА, ХАКАС, АЛТАЙ, ЯКУТ ЭДЭБИЯТЛАРЫ)

Тема . Итоговая форма контроля

Примерные вопросы к зачету:

Учет, контроль и анализ знаний студентов производится на занятиях: контрольные работы по окончании отдельного блока тем - БРС, устные опросы - коллоквиумы, проверка конспектов-источников, теоретических и литературоведческих трудов, заданных студентам, анализ отдельных произведений, выполненных вне занятия (самостоятельно) и т. др. Контрольные вопросы включают различные аспекты детской литературы и составлены так, чтобы студенту была интересно работать: в форме кроссворда, или выбрать правильный ответ, есть вопросы, к которым необходимо подойти творчески и др

1. Төрки халыкларның борынгы тарихларына бәйле легендалар, мифлар һәм хәбәрләр. "Угыз-намә", "Шәжәрәи-төрөк" китапларының тарихи-мәдәни роле.
2. Константин Иванов ижаты. "Нарспи" поэмасында күтәрелгән төп идея-фикер, сурәтләнгән геройларга характеристика.
3. Төрки эдәби дөнъя. Аның тарихи һәм географик чикләрен билгеләү. Кыскача күзөтү.
4. Хәзерге көн кыргыз эдэбияты. Чыңгыз Айтматов ижаты.
5. Төрки эдэбиятлар гаиләсендә татар эдэбиятының роле һәм урыны. Тарихи, мәдәни һәм эдэби багланышлар мәсьәләсе.
6. Яңа заман төрөк эдэбиятында модернизм юнәлеше. О.Памук ижаты. О.Памукның "Минем исемем-Кызыл" романы. Эдипнең стиль үзенчәлеге, фольклор, шәрык һәм Ауropa эдэбиятлары традицияләренең синтезы.
7. Гомумтөрки язма мәдәният ядкарьләре.
8. Сакен Сәйфуллин ижаты. Язучы әсәрләренең символик теле. "Кызыл ат" поэмасына анализ.
9. Төрки эдэбиятлар үсешендә Шәрык эдэбиятының, ислам культурасының роле. Төрки эдипләр тарафыннан Ренессанс традицияләрен дәвам иттерүе. Төрки эдэбиятларда Шәрык поэзиясе мотивлары.
10. Хәзерге казакъ эдэбияты. Олжас Сөләйманов поэзиясе.
11. Эзэрбайжан эдэбияты үсешенең тарихи этаплары. Кыскача күзөтү. Күренекле эдип - шагыйрьләр.
12. М.Юхманының "Көнгыш - үлемсезлек кошы" повестенда тарихи шәхесләренең чагылышы.
13. Үзбәк эдэбиятының үсеш юлы. Кыскача күзөтү. Күренекле авторлар.
14. Күренекле казакъ шагыйре - Абай Кунанбаев. Тормыш һәм ижат юлы. "Гаклия" әсәренә анализ.
15. Казакъ эдэбияты тарихының этаплары. Татар-казакъ мәдәни һәм эдэби багланышлар мәсьәләсе.
16. М. Юхманың "Конгыш - үлемсезлек кошы" әсәре. Күтәрелгән төп идея-проблемалар.
17. Төрки милләтләренең халык авыз ижаты. Барлык төрки

халыклар фольклоры өчен урта сюжет-темалар.

18. Татар шагыйре Габдулла Тукай һәм төрек әдипе Тауфик Фикрэт: сәнгатьчә фикерләүдәге параллельләр.
19. Төрки халыкларның килеп чыгышына, тарих һәм мәдәниятенә кагылышлы фәнни фаразлар. Аерым хезмәтләр һәм аларның авторлары турында мәгълүматлар.
20. Танзимат дәвере төрек әдәбияты. Ә.Мидхәт һәм Н.Кемал иҗаты.
21. Кыргыз әдәбиятында "Манас" эпосының тоткан урыны. Кыргыз әдәбияты үсеш этапларына гомуми характеристика, төп әдипләре.
22. Ж. Руминиң тормышы һәм иҗаты. Мәснәвиләренә бәяләмә. Дөнья әдәбиятлары үсешендәге роле.
23. Крым-татар әдәбиятының үсеш этаплары һәм үзенчәлекләре. Төп әдипләре.
24. Низами иҗаты. "Хәмсә" тупланмасына бәяләмә, аның үзенчәлекләре.
25. Каракалпак әдәбиятының үсеш этаплары. Каракалпакларның борынгы
26. төрки цивилизацияләр белән бәйләнеше. XX йөз каракалпак әдәбияты.
27. М.Кәримнең иҗат үзенчәлекләре. "Озын-озын балачак" әсәре.
28. Казакъ халкы формалашу, әдәбияты барлыкка килү һәм үсеш тарихы. XX йөздә казакъ әдипләре һәм аларның әсәрләрендә куелган төп мәсьәләләр.
29. М.Фөзүли иҗатының үзенчәлекләре. Дөнья әдәбиятлары үсешендә тоткан урыны.
30. Уйгур әдәбияты һәм аның үсеш этаплары, төп уйгур әдипләре һәм аларның әсәрләре, аларга гомуми бәя.
31. Чыңгыз Айтматов иҗаты, романның берсенә идея-тематик анализ.
32. Борынгы һәм урта гасырларда азербайжан әдәбияты үсеше. Низамидан Фөзүлигә кадәр булган әдәби чорның үзенчәлекләре һәм тарихы. Төп әдәби үсеш юнәлешләре.
33. Г. Нәваи иҗаты. "Ләйлә вә Мәжнүн" поэмасына анализ.
34. Орхон-Енисей язмаларының тарихы, аларның гомум-төрки ядкәрләр буларак эчтәлегә. Башка төр гомумтөрки әдәби-тарихи мираска бәя.
35. М.Өметбаев иҗатына тарихи-әдәби бәяләмә, иҗатының тон үзенчәлекләре
36. Кыргыз әдәбияты. Кыскача күзәтү. Күренекле кыргыз язучылары.
37. Решат Нури Гунтекинның "Чалы кошы" әсәренә жанр, композицион үзенчәлегә. Авторның хатын-кыз гүзәллеге концепциясе.
38. Төрök әдәбияты тарихы, төп этаплары. Төрök әдәбиятының төрки әдәбиятлар гаиләсендәге урыны.
39. Әзербайжан мәгърифәтчеләре. М.Ф. Ахундов һәм Н.Нариманов әсәрләренә идея-тематик эчтәлегә.
40. Казакъ мәгърифәтчелек әдәбияты. Ч.Валиханов, И. Алтынсарин, И.Жансагуровларның иҗтимагый һәм әдәби эшчәнлегә.
41. Казак прозаикларының "Дала гөлләре" жыентыгына күзәтү. Аерым әсәрләргә җентекле бәя.

7.1. Основная литература:

1. Тюркизмы в русском языке [Электронный ресурс] / Бурибаева М.А. - М. : ФЛИНТА, 2014. - <http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785976517882.html> Электронно-библиотечной системы Znanium.com
2. Литература народов России : учеб. пособие / под ред. Р.З. Хайруллина, Т.И. Зайцевой. М. : ИНФРА-М, 2017. ? 397 с. + Доп. материалы [Электронный ресурс; Режим доступа <http://www.znanium.com>]. ? (Высшее образование: Бакалавриат). ? www.dx.doi.org/10.12737/17242. Электронно-библиотечной системы Znanium.com

3. А.В. Овчинников Поликультурный мир Среднего Поволжья: социально-антропологические и исторические аспекты: в 2-х т. Т. II [Электронный ресурс] : монография / отв. ред. А.В. Овчинников. - Казань : Издательство КНИТУ, 2014. - <http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785788215877.html> ЭБС 'КОНСУЛЬТАНТ СТУДЕНТА' Студенческая электронная библиотека
4. Циркин, Ю.Б. Мифы Древнего Мира [Электронный ресурс] / Ю.Б. Циркин. - М.: Инфра-М, 2012. - 559 стр. - ISBN 978-5-16-104276-2 (online) Электронно-библиотечной системы Znanium.com
6. Утехина А.Н. Межкультурное образование молодежи в полиэтническом регионе (на примере Удмуртской Республики) [Электронный ресурс] / М. : ФЛИНТА, 2017. - <http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785976515352.html>. Электронно-библиотечной системы Znanium.com

7.2. Дополнительная литература:

1. Хроленко А.Т. Язык фольклора [Электронный ресурс] : хрестоматия / сост. А. Т. Хроленко. - 3-е изд., стер. - М.: Флинта, 2012. - 224 с. - ISBN 978-5-89349-706-9. Электронно-библиотечная система Znanium.com <http://www.znanium.com>
2. Н.В. Крайсман Политика российского правительства в миссионерской деятельности в Поволжье и Приуралье: век XVIII [Электронный ресурс] / Н.В. Крайсман - Казань : Издательство КНИТУ, 2012. - <http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785788212395.html> ЭБС 'КОНСУЛЬТАНТ СТУДЕНТА' Студенческая электронная библиотека
3. Утехина А.Н. Межкультурное образование молодежи в полиэтническом регионе (на примере Удмуртской Республики) [Электронный ресурс] / Утехина А.Н. - М. : ФЛИНТА, 2017. - <http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785976515352.html> ЭБС 'КОНСУЛЬТАНТ СТУДЕНТА' Студенческая электронная библиотека
4. Литература Вятского края: модели учебных занятий для внеурочной деятельности и дополнительного образования учащихся: 10-11 классы [Электронный ресурс] : учебно-методическое пособие / под ред. Т.В. Кошурниковой. - Киров: Старая Вятка, 2015. - 316 с. - ISBN 978-5-91061-424-0. Электронно-библиотечной системы Znanium.com!

7.3. Интернет-ресурсы:

- <http://tatkniga.ru> - <http://tatkniga.ru>
<http://www.tatarstan.ru/books/> - <http://www.tatarstan.ru/books/>
Книгафонд - <http://www.tatarstan.ru/books/>
Книгафонд - http://www.curator.ru/pedagog/pro_ipo1.html
ЭОР - <http://edu.kpfu.ru/course/view.php?id=1455>

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Литература родственных народов" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Компьютерный класс, оргтехника, теле и аудиоаппаратура (все - в стандартной комплектации для практических занятий и самостоятельной работы); доступ к сети Интернет (во время самостоятельной подготовки и на практических занятиях).

При использовании электронных изданий каждый обучающийся обеспечивается рабочим местом в компьютерном классе с выходом в Интернет.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 44.03.05 "Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)" и профилю подготовки Родной (татарский) язык и литература и иностранный язык (турецкий) .

Автор(ы):

Мингазова Л.И. _____

Шафигуллина Рушания Фаилевна _____

"__" _____ 201__ г.

Рецензент(ы):

Сайфулина Флера Сагитовна _____

"__" _____ 201__ г.